

ශ්‍රී. බු. ව. 2560 ක්වූ වෙසක් මස කලාපය, රා. ව. 2016 ක් වූ මැයි මස 21 වන දින

මාතර, ශ්‍රී සුදර්ශී විද්‍යායතන නියෝජ්‍ය පරිවේනාධිපති දෙවිනුවර, කපුගම ශ්‍රී සුධර්මාරාමාධිපති

ශාස්ත්‍රපති පූජ්‍යපාද කපුගම සුගතසාර ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසිනි.

නමෝ තසස භගවතෝ අරහතෝ සමමා සමබුද්ධසස !!!

මනා පෞරුෂයක් තුළින් සසර දුක් නැති කරමු.

(මජ්ඣිම නිකාය වූල සවචක සූත්‍රය ඇසුරිනි)

ගරු සවාමීන් වහන්ස,

කාරුණික පින්වත්නි,

බුද්ධා සො භගවා බොධාය ධම්මං දෙසෙති

දනෙතා සො භගවා දම්ථාය ධම්මං දෙසෙති

සනෙතා සො භගවා සම්ථාය ධම්මං දෙසෙති

තිණේණා සො භගවා තරණාය ධම්මං දෙසෙති

පරිනිබ්බුතො සො භගවා පරිනිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙති.

අද වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහොය දිනයයි. ශෞතම බුදුන් වහන්සේගේ ජීවිතයේ ඉතා වටිනා අවස්ථා තුනක් සිදු වූයේ අද වැනි වෙසක් පොහොය දිනයකය. ලුම්බිණී නම් සල් උයනේදී සිදුහත් කුමරු ඉපදීම ඇසතු බෝමුලදී බුදු බවට පත්වීම. කුසිනාරානුවර මල්ල රජ දරුවන්ගේ උපවර්තන නම් සල් උයනේදී පිරිනිවන් පෑම යන තෙමඟුල සිදු වූයේ අද වැනි වෙසක් පොහොයදිනයකය. මෙවැනි උතුම් දිනයකදී බෞද්ධයින් වන අපි බුදුන් වහන්සේට ආමිසයෙන් හා ප්‍රතිපත්තියෙන් පුජා පවත්වමු.

බොහෝ දෙනා වැඩියෙන්ම පුරුදු වී ඇත්තේ ආමිස පුජා වලටයි. සමහර ආමිස පුජාවන් දෙස බලන විට පෙනෙන්නේ ඒ තුළින් ප්‍රතිපත්තිය අමතකවී ඇති බවයි. ඒ නිසා ආමිස පුජා කරනවිට ප්‍රවේශමෙන් ඒවා කළ යුතුයි. බුදුන් වහන්සේ වැඩියෙන්ම අගේ කොට දේශනාකර ඇත්තේ ප්‍රතිපත්ති පුජාවයි. ප්‍රතිපත්ති පුජාවේදී මුලින්ම කළ

යුත්තේ බුදුරජාණන් වහන්සේ හඳුනා ගැනීමයි. එසේ හඳුනාගෙන එම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්ම කොට සසර දුක් නැති කර ගැනීමට උත්සාහ කළ යුතුයි.

අද මෙම සඳහම් පණිවිඩයෙන් අපේක්ෂා කරන්නේ මනා පෞරුෂයක් තුළින් සසර දුක් නැතිකරගන්නා ආකාරය පැහැදිලි කරදීමටයි. එහිදී මුලාශ්‍රය වශයෙන් යොදා ගන්නේ මජ්ඣිම නිකායේ ,චූළසච්චක සුත්‍රයයි., සමාජය තුළ ජීවත් වන විට කිසිදු අභියෝගයකට නොබියව එම සියළු අභියෝග ජයගත හැක්කේ මනා පෞරුෂයක් ඇති අයෙකුට පමණි.

නිගණ්ඨ ශ්‍රාවකයෙකු වූ සච්චක බුදුන් වහන්සේ වෙත පැමිණියේ වාද කොට තථාගතයන් වහන්සේ පරාජය කිරීමටයි. අන්තවාදී වින්තනයේ සිටගෙන ක්‍රියා කළ සච්චක බුදුන් වහන්සේගේ ප්‍රශ්න හමුවෙහි නිරුත්තර විය. එවැනි අභියෝග ජය ගැනීමට බුදුන් වහන්සේට හැකි වූයේ සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් පුරා අපමණ කැපවීම් කොට ලබා ගත් මනා පෞරුෂයෙනි. ඒ තුළින් බුදුන් වහන්සේ අද වැනි වෙසක් පොහෝ දිනක සියලු කෙළෙස්

නසා බුදු බවට පත්වූසේක. බුදු බවට පත් වූනාය කියන්නේ පෞරුෂයේ ඉතාම ඉහල තත්වයට පත් වූ බවයි. එසේ නම් බෞද්ධයන් හැටියට අපේ අරමුණ ද විය යුත්තේ එවැනි පෞරුෂයක් ගොඩනගා ගෙන දුකින් නිදහස් වීමයි. ඒ සඳහා අවශ්‍ය වන්නේ ප්‍රතිපත්ති පුජාවයි.

මජ්ඣිම නිකායේ චූළ සච්චක සුත්‍රයේ සඳහන් කාරණා පහක් මුලින් සඳහන් කළෙමි. ඒවායෙහි සරළ තේරුම මෙසේ දැක්විය හැක.

1. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අවබෝධ කර ගෙන, අවබෝධ කර විම සඳහා ධර්මය දේශනා කරයි.
2. දමනය වූ බුදුන්වහන්සේ දමනය කිරීම සඳහා ධර්මය දේශනා කරයි.
3. සැනසුන බුදුන් වහන්සේ සැනසීම සඳහා ධර්මය දේශනා කරයි.
4. එතෙර වූ බුදුන් වහන්සේ එතෙර විම සඳහා ධර්මය දේශනා කරයි.
5. පිරිනිවන් පෑ බුදුන් වහන්සේ අන් අය පිරිනිවනට පත් කිරීම සඳහා ධර්මය දේශනා කරයි.

මේ වාක්‍ය පහ තුළ සඳහන් වන බුද්ධ - දහත - සහත - තිණණ - පරිනිබ්බූත යන යන වචන පහෙන්ම කියවෙන්නේ බුදුන් වහන්සේ තුළ පැවති පෞරුෂ ලක්ෂණ පහකි. මේ ලක්ෂණ ඇති කර ගැනීම සඳහා බෝසතාණන් වහන්සේ මේ දිගු සසරේ අපමණ කැපවීම් කර ඇත. එහි අවසාන ප්‍රතිඵලය වූයේ මේවැනි සිංහ නාදයක් කිරීමට හැකි වීමයි. මේ මාගේ අන්තිම උපතයි. නැවත උපදින්නේ නැත. ,අයමනතිමා ජාති නපට්ඨති පුනබ්බවො, එවැනි ප්‍රකාශයක් අපටත් කළ හැකි නම් අපේ දුකද කෙළවර වන්නේය.

දුක් කෙළවර කොට සසර ජය ගැනීමේ මුල්ම පෞරුෂ ලක්ෂණය වන්නේ ,බුද්ධා, යන්නයි. අවබෝධය යනු මෙයින් අදහස් වෙයි. එම අවබෝධය මනා කොට ලබා ගත් නිසා සම්මා සම්බුද්ධ යනුවෙන්ද තථාගතයන් වහන්සේට ගුණ පදයක් වේ. බුදුන් වහන්සේ මේ ලෝක තත්වය මැනවින් දැනගත් සේක. අතිත්‍ය, දුකබ, අනාත්ම යන ත්‍රිලක්ෂණයට අනුව එම අවබෝධය සකස් වී ඇත. එම අවබෝධය ගැන අප හැමෝම විශ්වාස කළ යුතුයි. එසේ ඇති කර ගනු ලබන විශ්වාසය ආකාරවහි ශ්‍රද්ධා නමිනි. එම අවබෝධයෙහි කිසිදු අභ්‍රවක් නැත මනා අවබෝධයෙන් දේශනා කරන ලද ධර්මයද මැනවින් දේශනා කර ඇත., හගවතා ධමමො සවාකඛාතො, යනුවෙන් ධර්මයෙහි ගුණ පදයක්ද සකස් වී ඇත. එම අවබෝධය ගැන වැදගත් අදහසක් මනා වගහ පාලියේ බුහමායාවන කථාවේ සඳහන්වේ.

පෙර මගධ ජනපදයෙහි රාගාදී කෙළෙස් මලින් යුක්ත අය විසින් සිතන ලද අපිරිසිදුවූ මිත්‍යා දෘෂ්ටි අදහස් පහළ වී තිබිණි. නිවනට යා හැකි දොරටු ඇති මේ ආර්ය මාර්ගය විවෘත කළ මැනවි. රාගාදී කෙළෙස් මල දුරුකළ බුදුන් වහන්සේගේ දේශනා කළ චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අසත්වා.

ආතුරහොසි මගධෙසු පුබෙබ - ධමමා අසුදෙධා සමලෙහි විනතිතො

අවාපුරෙතං අමතසස දවාරං - සුණනතු ධමමං විමලෙනානු බුදධං,

මේ ප්‍රකාශය කරන්නේ සහම්පති නම් මහාබුද්ධයායි. මෙවැනි කෙනෙක් එවැනි ප්‍රකාශයක් කරන්නේ බුදුන් වහන්සේ තුළ පැවති අවබෝධය මනා අවබෝධයක් වූ බැවිනි. එවැනි උතුමෙකු ළඟ තිබෙන පෞරුෂය කෙබඳු දැයි සිතා ගත හැකිය. බුදුන් වහන්සේගේ එම බුද්ධ නම් වූ පෞරුෂ ලක්ෂණය ගැන නිතර නිතර දේශනා පවත්වමින් ඒ ගුණයට පුජා පැවැත්වීමෙන්ම පලක් නැත. අප කළ යුත්තේ එම අවබෝධය නැමැති ගුණය අප ජීවිත තුලින් ප්‍රගුණ කර විමයි. මෙසේ එදිනදා ජීවිතය තුළ අප අවබෝධයෙන් ක්‍රියා කළහොත් දුක නැති කර ගෙන නිවන උදා කර ගත හැක. අවබෝධ කරගත් බුදුරජාණන් වහන්සේ අවබෝධය සඳහා ධර්මය දේශනා කරයි යනුවෙන් දේශනා කළේ ඒ නිසයි. මෙම වෙසක් පොහොය දින සිට ඉදිරියට අපිත් එසේ අවබෝධයෙන් කටයුතු කළහොත් එය බුදුන් වහන්සේට කරන ප්‍රතිපත්ති පුජාවකි.

දෙවැනි පෞරුෂ ලක්ෂණය ,දනෙතා, යන්නය. දමනය වීම යනු එම ලක්ෂණයයි. බුදුන් වහන්සේ මුලින්ම සිදු කළේ තම ඉඳුරන් දමනය කර ගැනීමයි. ආර්ය මාර්ගය තුළ සීලය ලඟට එන්නේ ඉන්ද්‍රිය දමනයයි. එසේ ඉන්ද්‍රිය දමනය කරගත හැක්කේ මනා පෞරුෂයක් ඇති පුද්ගලයෙකුට පමණි. ඉන්ද්‍රිය දමනය නොවුන හොත් එම අසංවර වූ ඉඳුරන්ගෙන් ඔහුගේ සිතට කෙළෙස් ගලා එයි. එම කෙළෙස් වලින් කෙරෙන්නේ තව තවත් අප දුක වෙත ලං කර තැබීමයි. බුදුන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රිය දමනය ගැන සේවීමට භාරතිය සමහර බමුණෝ උත්සහවත් විය. මජ්ඣිම නිකායේ බ්‍රහ්මායු සුත්‍රයේදී අවුරුදු 120 ක් වයසැති බ්‍රහ්මායු නම් බමුණා තම අතවැසි උත්තර නම් මානවකයා බුදුන් වහන්සේගේ දන්ත ගුණය පරික්ෂා කිරීමට මාස 7 කටයුතු කළහ. මාස 7 කට පසු පැමිණි උත්තර නම් තරුණයා කියා සිටියේ ගුරුතුමනි තථාගතයන් වහන්සේගේ දන්ත ගුණයෙහි කිසිදු අඩුවක් නැති බවයි. ගමන් කිරීම, කථා කිරීම, දන් වැළඳීම, අනුමෙවෙහි බණ දේශනා කිරීම මේ හැම තැනකම දැකිය හැක්කේ එම දැමුණු ස්වභාවයයි. එම ගුණය නිසා බුදුන් වහන්සේ දුක කෙළවර කළහ. බෞද්ධයින් වන අප සැම දෙනම අපේ ඉඳුරන් දමනය කර ගෙන ක්‍රියා කළහොත් මෙලොව ජීවිතය කරදරයකින් තොරව ගත කළ හැකි අතර නිවනින් සැනසිය හැක. මේ වෙසක් පොහොය දිනයෙහි එවැනි ඉන්ද්‍රිය දමනයක් ඇති කර ගෙන දුකෙන් නිදහස් වීමට අදිටන් කර ගනිමු.

තෙවන පෞරුෂ ලක්ෂණය ,සනෙතා, යන්නයි. එයින් අදහස් කරන්නේ සැනසීමයි. සැනසුන බුදුන් වහන්සේ ලෝකයට සැනසීම දේශනා කළේ තමා තුළ ඒ සැනසීම ඇති කර ගෙනය. සැනසීමෙන් ජීවත් වීමට නම් අපේ ජීවිතය අල්පේච්ඡ තාවයෙන් යුක්ත විය යුතුය. ලද දෙයින් සතුටු වීමේ ගුණය බුදු දහම හඳුන්වන්නේ සන්තුට්ඨී ගුණය කියායි. ඒ අනුව සළකා බලන විට බුදුන් වහන්සේ විවර, පිණ්ඩපාත, සේනාසන, ගිලන්පස යන සිව් පසයෙන් ලැබුණු පමණින් සතුටු වූ සේක. වේරකද්ඨාවේ වස් වසන්තට වැඩම කරවා තුන්මාසයක්ම අශ්වයින්ට දෙන ආහාර වැළඳවේ එම අල්පේච්ඡ ගුණය නිසාය. එවැනි අය සමාජය තුළ සැනසීමෙන් ජීවත් වේ. එසේ සැනසුන බුදුන්වහන්සේ ලෝකයට ධර්මය දේශනා කළේ අපව සැනසවීම සඳහායි. නමුත් නූතන සමාජයේ බොහෝ දෙනා අධිපරිභෝජන රටාවකට හුරුවී අනවශ්‍ය බඩු භාණ්ඩ ගොඩකට මැදි වී අසහනයෙන් ජීවත් වනු දැකිය හැකිය. මේ තත්වය වෙනස් කර ගෙන සැනසුන පිරිසක් ලෙස ජීවත් වී දුක් කෙළවර කර ගැනීමට උත්සහවත් වීම බුදුන් වහන්සේට ප්‍රතිපත්තියෙන් පුජා කිරීමක් ලෙස දැක්විය හැක.

හතරවන පෞරුෂ ලක්ෂණය ,තිණේණා, යන්නයි. එතෙර වීම යනු එහි තේරුමයි. සසරින් එතෙරවීම සඳහා බෝසතාණන් වහන්සේ අපමණ කැපවීම් කළහ. දානාදී පාරමිතා පිරිම එම කැප කිරීම් ලෙස දැක්විය දැක්විය හැක. අප සසර තුළ මැරෙමින් ඉපදෙමින් ජීවත් වන්නේ අප තුළ පවත්නා තණ්හාව නිසයි. අපේ මව්පියන් වෙනුවෙන් අප හැඳූ කඳුළු එකතු කළ හොත් මේ සාගරයේ ජලයට වඩා වැඩි වෙයි. එයින් කියවෙන්නේ මේ සසර ගමනේදී අපේ දෙමාපියන් අපේම දෙමාපියන් වී ඉපදුන වාර ගණන අනන්ත බවයි. යමෙකුට මේ හයානක දිගු සසරින් මිඳීමට හැකි නම් ඔහුගේ දුක කෙළවර වෙයි. නූතන සමාජයේ ජීවත් වන බොහෝ දෙනා කියන්නේ තණ්හාව අවශ්‍ය දෙයක් බවයි. අසීමිත ආශාවන් පසුපස දුවමින් එම ආශා මුදුන්පත් කර ගැනීමට සූදානම් වන බොහෝ දෙනා අතැප්තිකර ආශාවන් හමුවේ ක්‍රියා කොට නැවත හවයක උපදී. මෙහිදී බොහෝ විට ඉදිරියට එන්නේ හව තණ්හාවයි. මම නැමැති පුද්ගලයා ඊළඟ හවයේදීත් සතුටින් ජීවත් විය යුතුයි. බොහෝ දෙනා විවිධ පිංකම් කොට දෙවිලොව මිනිස් ලොව සැප සම්පත් ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ එම හව තණ්හාව නිසයි. එසේ නම් මෙම වෙසක් පොහෝ දින අධිෂ්ඨාන කර ගත යුත්තේ

භව තණ්හාව දුරු කර ගෙන දුකෙන් මිදී නිවන ලබා ගත යුතු බවයි. මේ වෙසක් පෝ දින අප අධිෂ්ඨාන කර ගත යුත්තේ එතෙර වීම යන පෞරුෂ ලක්ෂණය තම ජීවිතයට හුරු කර ගෙන දුක කෙළවර කර ගැනීමයි. එය බුදුන් වහන්සේට කරන ප්‍රතිපත්ති පුජාවකි.

ලක්ෂණය තම ජීවිතයට හුරු කර ගෙන දුක කෙළවර කර ගැනීමයි. එය බුදුන් වහන්සේට කරන ප්‍රතිපත්ති පුජාවකි.

පස්වන පෞරුෂ ලක්ෂණය වන්නේ ,පරිනිබ්බූත.. යන්නයි. පිරිනිවන් පෑම යනු එහි අදහසයි. අපේ බොහෝ දෙනාගේ ජීවිත කෙළවර වන විට ඒ සඳහා විවිධ වචන භාවිතා කරයි. කෙළෙස් සහිත අයගේ ජීවිතය කෙළවර වීම ගැන කියන විට මරණයට පත් වූනායයි. කියති. කෙලෙස් නැසූ රහතන් වහන්සේලා ගේ ජීවිතය අවසන් වූ විට පිරිනිවන් පෑවා යන වචනය යොදා තිබේ. මේ වචන වලින් කියවෙන්නේ ඒ ක්‍රියා පද වල ගුණාත්ම වෙනසකි. යමෙක් මැරුනොත් ඔහු නැවත කුමන හෝ ලෝකයක උපත ලබයි. ඊට හේතුව ඔහු තුළ පුනර්භවය ඇති කරන ප්‍රධාන සාධකය වන තණ්හාව ඇති බවයි. පිරිනිවන් පෑම යන වචනය තුළ සඳහන් වන්නේ තණ්හාව ක්‍ෂය කිරීමෙන් සසර ගමන නැති කළ බවයි. අද වගේ වෙසක් පෝය දිනයක පිරිනිවන් පෑ බුදුරජාණන් වහන්සේ අවුරුදු 45 තරම් කාලයක් ලෝකයට ධර්මය දේශනා කළේ ලෝකවාසී සත්වයින් දුකින් මුදවා පිරිනිවන් පෑවීමටයි. ඒ නිසා මෙම වෙසක් පොහොය දිනයේදී අප උත්සාහ ගත යුත්තේ පරිනිබ්බූත යන පෞරුෂ ලක්ෂණය ඇති කොට ගෙන දුකින් මිදීමටයි. එය බුදුන් වහන්සේට ප්‍රතිපත්තියෙන් පුජා කිරීමකි.

මෙම පෞරුෂ ලක්ෂණ පහෙන්ම යුක්ත වූ නිසා බුදුන් වහන්සේ එදා සවචක නම් නිගණ්ඨ ශ්‍රාවකයා දමනය කොට බෞද්ධ ශ්‍රාවකයෙකු බවට පත් කළ සේක. එදා බුදුන් වහන්සේ කළ ඒ කාර්ය අද නූතයේ අප අතට පත් වී ඇත. අදත් බොහෝ දෙනා බුදු දහමට නිගරු වනදේ ප්‍රකාශ කරති. නිගරුවන දේ කරති. මෙවැනි තැන් වලදී ගිනි පැවිදී අප හැමදෙනාම ක්‍රියාත්මක විය යුතුයි. බෞද්ධකමට නොගැලපෙන දේ ක්‍රියාත්මක නොකොට ගැලපෙන දේ තුළින් එම අභියෝග ජය ගත යුතුයි. එහිදී අප හැමදෙනාම ඉහතකී පෞරුෂ ලක්ෂණ වලින් යුක්ත විය යුතුයි. එම ලක්ෂණ බුදුන් වහන්සේට තරම් සියට සියක් අප තුළ ඇති කර ගත නොහැකි බව අපි දනිමු. නමුත් සියට පනහක්වත් එම ලක්ෂණ ඇති කර ගත හොත් එම අභියෝග ජයගෙන සසර දුක් නිවා ගත හැකිය.

බුදුන් වහන්සේ මේ කරුණු පහ ගැන අපට කියා දුන්නේ තම ජීවිතය තුළ ඒවා ඇති කර ගැනීමෙනි. එසේ නම් අපත් එසේ විය යුතුයි. මධෙහි ඵර් සිටිනා කෙනෙකුට මධෙහි ඵර් සිටිනා කෙනෙක් ගොඩ ගැනීම කළ නොහැක. මධෙහි ගොඩවූ කෙනෙකුට නම් ඒ කාර්ය කල හැක. තථාගතයන් වහන්සේ අප්‍රමාණ සසර තුළ ක්‍රියාත්මක වූයේ මධෙහි ගොඩවීමටයි. ඉන් පසුවය අනෙකා මධෙහි ගොඩ ගැනීමට ධර්මය දේශනා කළේ, එම පුර්වාදර්ශය සිත්ති තබා ගෙන ක්‍රියාත්මක වී අපිත් මධෙහි ගොඩට අවුත් මධෙහි සිටිනා අනෙක් අයද ගොඩට ගැනීමට උත්සහවත් වෙමු.